

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร และศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีภูมิหลังต่างกัน 4 ด้าน คือ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมด้านการบริหาร และการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ

ประชากรในการวิจัย เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่กำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Morgan ตามสัดส่วนจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐ 15 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 406 คน ได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย

แบบสอบถามวัดความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบกับการพิจารณาถึงการปฏิบัติงานจริงของหัวหน้าหอผู้ป่วย แล้วกำหนดสถานการณ์ ซึ่งเกิดขึ้นจริงบนหอผู้ป่วย ตามสัดส่วนภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการกำหนดระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2519 ได้สถานการณ์ที่กำหนดเป็น 3 ด้าน คือ สถานการณ์ทางการพยาบาล 10 ข้อ ทางการบริหาร 14 ข้อ และทางคำปรึกษาการ 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือกตอบ 3 คำตอบ โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว เพื่อแสดงถึงการตัดสินใจสั่งการที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการพยาบาล และทางการศึกษาพยาบาล จำนวน 12 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน จากนั้นจึงนำมาหาค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตร คูเตอร์-ริชาร์ดสัน 20 (K-R 20) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.54 และก่อนที่จะนำไปใช้จริง ผู้วิจัยยังได้ปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบจากการทดลองใช้ด้วย

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจกไปจำนวนทั้งสิ้น 220 ชุด ได้รับคืน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.90 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 หัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยมากกว่า 10 ปีขึ้นไป
 - 1.2 วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด อยู่ในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ด้านพยาบาลศาสตร์
 - 1.3 หัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมทางการบริหารและ/หรือทางการทัศนใจสั่งการ และเคยศึกษาค้นคว้าตนเองในเรื่องการทัศนใจสั่งการ
2. ความสามารถในการทัศนใจสั่งการ พบว่า ระดับความสามารถในการทัศนใจสั่งการในกรปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับความสามารถสูง ระดับความสามารถปานกลาง และระดับความสามารถต่ำ จำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระดับความสามารถปานกลาง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 69.0)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสามารถในการทัศนใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่าง-

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ไม่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของหัวหน้าหอผู้ป่วย

4. ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย เกี่ยวข้องกับวุฒิการศึกษาของหัวหน้าหอผู้ป่วย

5. ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ เข้ารับการอบรมทางค่านิยม และศึกษาด้วยตนเอง เกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการต่างกัน จะมีความสามารถในการตัดสินใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกัน ในการปฏิบัติงาน มีระดับความสามารถไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโดยส่วนรวมแล้วระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจากสาเหตุว่า

1.1 หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปีขึ้นไปนั้นตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงานโดยอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ ส่วนหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่านั้น อาจมีความกระตือรือร้นและตั้งใจปฏิบัติงานมาก รวมถึงความตั้งใจและระมัดระวังในการตัดสินใจสั่งการมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พัชรินทร์ เพ็ชรภาพ (2524 : 104) ว่า ทายาต ประจักษ์การ มีความพึงพอใจในการบริหารของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีอายุน้อย

ซึ่งมีความกระตือรือร้นและตั้งใจปฏิบัติงานมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ
รศ. นวรัตน์ บุญประภา (2520 : 115) โดยส่วนรวมอายุและจำนวนปีของ
ประสบการณ์ไม่ค่อยมีผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนทางด้านการศึกษ
นั้น วิจิตร ชีระกุล (2518 : 19-21) โทกล่าว่า ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ทาง
การบริหารไม่เกิน 9 ปี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมผู้นำมีดี กิจสัมพันธ์ และมีทิ
สัมพันธ์ภาพ ดีกว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์นานกว่านี้

1.2 ปัจจุบันการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ
(Effective Decisions) โดยการให้กลุ่มพยายามผู้ไต่ถามคัมภีรชา มีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดการยอมรับในการปฏิบัติงาน (Jackson and Keaveny
1980 : 280) ได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารมากขึ้น เนื่องจากหัวหน้าหอผู้ป่วย
สมัยใหม่ในปัจจุบันแสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (สกุลพร
สังวรกาญจน์ 2529 : 54) ดังนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยสมัยใหม่จึงได้รับการยอมรับ
และได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ไต่ถามคัมภีรชามากขึ้น อันมีผลเสมือน
ทำให้หัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามกับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานมานาน ซึ่งมักจะใช้
รูปแบบของการใช้อำนาจ (Authoritative Model) เครื่องครัดระเบียบ
วินัย คอยควบคุมผู้ไต่ถามคัมภีรชาปฏิบัติตามคำสั่ง และตรวจตรา เพื่อให้เป็นตาม
ระเบียบ (วิเชียร ทวีลาภ 2529 : 1) ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ และ
อาจได้รับการต่อต้านจากผู้ไต่ถามคัมภีรชาเป็นอย่างมาก จึงทำให้เมื่อเปรียบเทียบ
ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาต่างกัน ความ
สามารถในการตัดสินใจสั่งการจึงไม่ต่างกัน ดังในตารางที่ 11

1.3 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาการศึกษาถึงความสามารถในการ
ตัดสินใจสั่งการของกลุ่มตัวอย่างในความเป็นปัจจุบัน มิได้ศึกษาถึงพัฒนาการของ
ความสามารถของบุคคลในระยะยาว ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้ามีการศึกษาถึงพัฒนาการ
ของความสามารถในระยะยาวแล้ว ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของบุคคล
อาจจะมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

1.4 หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อย
ส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยรุ่นใหม่ ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งใน

หลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรีในปัจจุบัน นับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา มุ่งเน้นเพื่อผลิตพยาบาลเพื่อเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพ การขยายบทบาทนี้ทำให้พยาบาลต้องมีส่วนในการตัดสินใจแก้ปัญหา และมีความสามารถติดต่อกับประสานงานสูง จึงบรรจุวิชาการบริหารการพยาบาลเข้าอยู่ในหลักสูตร เพื่อที่จะให้พยาบาลได้รับการพัฒนาลักษณะผู้นำ และความสามารถมากยิ่งขึ้น (ไพสิน บุญลภิจ 2529 : 296-350) ดังนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยรุ่นใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในช่วงพัฒนากรมมาตรฐานวิชาชีพนี้ จึงได้ทราบแนวความคิดในการบริหาร และวิธีการนิเทศแบบใหม่ ทำให้มีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการมากขึ้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่จะอาจมีส่วนทำให้การตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการไม่แตกต่างกัน

2. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่าความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ เพ็ชรภาพ (2524 : ข) ว่า พฤติกรรมการบริหารของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของแพทย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งวุฒิการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ อาจเป็นผลเนื่องมาจาก ในช่วงระยะ 10 ปี นับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา หลักสูตรการศึกษาพยาบาล ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มุ่งเน้นให้พยาบาลเป็นผู้นำในสังคม มีการบรรจุวิชาการบริหารการพยาบาลเข้าในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการพยาบาล ดังในรายละเอียดที่ได้อธิบายมาแล้ว ในข้อ 1.4 นอกจากนี้ ยังบรรจุวิชาพื้นฐานอื่น ๆ เข้าในหลักสูตรอีกด้วย เช่น วิชาจิตวิทยา วิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ไพสิน บุญลภิจ 2529 : 312-331) ซึ่งในวิชาเหล่านี้ มีส่วนเสริมสร้างระดับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของหัวหน้า
 หอผู้ป่วย ที่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมด้านการบริหาร และการศึกษาด้วย
 ตนเอง เกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการต่างกัน พบว่า ความสามารถในการตัดสินใจ
 สั่งการ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเหตุผลข้อนี้
 ผู้วิจัยมีใ้คิดตามศึกษาในรายละเอียดว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมทางการ
 บริหารในเรื่องใด และระยะเวลาในการอบรมนานเท่าใด ซึ่งถึงแม้จะไม่ใช้
 ตัวบ่งชี้ถึงระดับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ ก็ตาม แต่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องของ
 อยู่ และจากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ มีใ้มีงานวิจัยใ้ที่จะชี้บ่งว่า
 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมทางการบริหาร และการศึกษาด้วยตนเอง
 จะมีส่วนสนับสนุนต่อความสามารถของผู้บริหารในใ้กันใ้ ดังนั้น จึงควรมีการ
 ศึกษาวิจัยต่อไป แต่ผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้ามีการศึกษาพัฒนาการของความสามารถของ
 บุคคลในระยะยาวแล้ว ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมด้านการบริหาร และการศึกษา
 ด้วยตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ ควรมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับ
 ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติงาน
 ของหัวหน้าหอผู้ป่วยครั้งนี้ ผลวิจัยนอกจากใ้ทราบระดับความสามารถในการ
 ตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วยแล้ว ยังใ้ทราบถึงความแตกต่างของความ
 สามารถในการตัดสินใจสั่งการ เมื่อเปรียบเทียบใน 4 ลักษณะ คือ ระยะเวลา
 ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมด้านการ
 บริหาร และ การศึกษาคด้วยตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ ทั้งนี้ ผู้วิจัย
 จึงใ้ขอเสนอแนะว่า

1. สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับสูง สามารถนำผลวิจัยเป็นแนวทาง
 ในการเลือกสรรบุคคลเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ดังที่ Rothrock
 (1968 : 879) กล่าวว่า ควรเลือกผู้ที่มีความสามารถเข้าสู่ตำแหน่งบริหาร และ
 Steven (1981 : 9) สนับสนุนว่า ความสามารถจะทำนายความสำเร็จใน

บทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยใดก็ดีกว่าการเลือกจากความชำนาญ

2. สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่คานการพัฒนาศูนย์สามารถนำผลการวิจัยมาประกอบเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาศูนย์ เช่น โครงการสนับสนุนการศึกษาต่อของหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อปรับปรุง และพัฒนาหัวหน้าหอผู้ป่วยให้มีการบริหารและการตัดสินใจสั่งการใหม่มีประสิทธิภาพ

3. สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย ผลการวิจัยจะเป็นข้อสนับสนุน และกระตุ้นให้หัวหน้าหอผู้ป่วย มีการพัฒนาโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเตรียมการในการปฏิบัติการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. หากมีการนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในครั้งต่อไป ควรปรับปรุงทั้งต่อไป

1.1 ควรเพิ่มจำนวนข้อในการกำหนดสถานการณ์การตัดสินใจสั่งการในแต่ละด้าน คือ ด้านการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถแยกแยะระดับความสามารถในการตัดสินใจได้ชัดเจนขึ้น

1.2 ปรับปรุงข้อความและเนื้อหาใหม่ให้เป็นปัจจุบัน เหมาะสมในการนำไปใช้ครั้งต่อไป เพราะภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย อาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมในวิชาชีพ

1.3 ในการสร้างแบบสอบถามความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ ควรกำหนดสถานการณ์เฉพาะแต่ละลักษณะงาน จะทำให้ได้สถานการณ์ที่ยากในการตัดสินใจมากขึ้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบถึงความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีสังกัดต่างกัน

3. ควรวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการแสดงออกถึงความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของหัวหน้าหอผู้ป่วย

4. ควรมีการวิจัยซ้ำ และศึกษาถึงข้อบ่งชี้ของความสัมพันธ์ระหว่าง
ประสพการณ์ในการอบรมด้านการบริหาร และความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย